

De nieuwe pijlstaart lip

REEFSECRETS

nr 3 - 2017

vis *Cirrhilabrus isosceles*

Deze nieuwe lipvis werd op 28 mei 2016 beschreven aan de hand van zes exemplaren, gevangen in de Ryukyu Archipel van Japan en het noordelijke deel van de Filippijnen in de westelijke Stille Oceaan. Het holotype en één paratype werden verzameld op 35 m diepte bij de Funauki Bay, Iriomote-jima, Ryukyu-eilanden, terwijl de vier andere paratypes werden verzameld op 24 tot 36 m diepte bij Fuga Island, in de provincie Cagayan, in het noorden van de Filippijnen.

Yi-Kai-Tea, Hiroshi Senou & Brian D. Greene, 2016

Tekstbewerking: Germain Leys

Foto's: zoals vermeld

Cirrhilabrus isosceles, vers terminale fase mannelijk holotype, KPM-NI 5681, lengte 56,7 mm, Funauki Bay, Iriomote-jima, Yaeyama Eilanden, Ryukyu-eilanden (Foto: H. Senou).

De nieuwe soort onderscheidt zich door de kenmerken van de terminale fase man: met name het kleurpatroon, een prominente lange rugvin met aan de basis een donkere vlek en een brede, lancetvormige staartvin. Ondanks de vorm van zijn atypische staartvin, heeft de nieuwe soort dezelfde kleurpatronen als *Cirrhilabrus lunatus*. Deze laatste verschillen in het hebben van een ietwat sikkelvormige staartvin. Met de mtDNA-barcoding COI-methode (het mtDNA vertoont een snelle mutatiesnelheid, zodat er voldoende verschillen en onderscheidingscriteria tussen de soorten te vinden zijn. Voor DNA-barcoding bij dieren wordt algemeen het CO1-gen gebruikt) werden voor de nieuwe soort overeenkomsten gevonden met die van andere leden van de *Cirrhilabrus lunatus* groep, in het bijzonder *C. cf. lunatus*, *C. brunneus*, en *C. squirei*.

Type exemplaren zijn gedeponneerd bij de Kanagawa Prefectural Museum of Natural History, Japan (KPM-NI), het Australian Museum, Sydney (AMS), Zoological Reference Collectie van de Lee Kong Chian Natural History, het Museum aan de National University of Singapore (ZRC), National Museum of Natural History, Washington, DC

(USNM) en het British Museum of Natural History, Londen (BMNH).

Cirrhilabrus isosceles (isosceles = gelijkbenig) is sympatrisch met drie andere leden van de *C. lunatus* soorten (Sympatrische soortvorming is een begrip in de biogeografie dat aangeeft dat een dochtersoort kan ontstaan uit een vooroudersoort, zonder dat er een geografische barrière, zoals een rivier, een bergketen of een zee, tussen de toekomstige dochtersoorten zit).

Cirrhilabrus isosceles, terminale fase mannetje, aquarium exemplaar uit Fuga Island, Cagayan, Filippijnen; lengte ongeveer 100 mm hetgeen uitzonderlijk groot is. (Foto Y.K. Tea).

Er bestaan hybriden met ten minste één van deze soorten. De nieuwe soort wordt meestal verward met *Cirrhilabrus lanceolatus*, omdat ze dezelfde vorm van staartvin bezitten, maar de twee soorten zijn niet nauw verwant: *C. lanceolatus* heeft een andere mtDNA-code en is nauw verwant met *C. Jordani* van Hawaï. Als je meer informatie over deze wilt zoeken op het internet dan kan je op de Engelstalige benaming zoeken, namelijk Pintail Fairy-wrasse, de Japanse naam is Hario-Itohikibera.

Het lipvisgenus *Cirrhilabrus* heeft een grote toename van het aantal soorten gekend in de afgelopen veertig jaar. Voor 1974 waren er slechts zes soorten beschreven. Sindsdien is het genus uitgebreid en omvat tot op heden 51 soorten Met deze nieuwbeschrijving erbij zijn er dat dus 52.

Deze grote hoeveelheid ontdekkingen kan worden toegeschreven aan de ontwikkeling van de nieuwe duiktechnologieën die het mogelijk gemaakt hebben om de diepe riffen in afgelegen en geïsoleerde locaties te exploreren.

Daardoor is een aantal in het diepe levende organismen ontdekt, waaronder *Cirrhilabrus claire* (Randall & Pyle, 2001), *C. earlei* (Randall & Pyle, 2001) en *C. squirei* (Walsh, 2014). De relatief recente toepassing van moleculaire technieken is ook een voorheen nooit eerder aangeboorde bron voor taxonomisten, waardoor nader onderzoek gedaan kan worden naar de relaties tussen de verschillende gekende soorten.

In de aquariumhandel in de Filipijnen waren ze al een tijdje verkrijgbaar en in de loop van de maand augustus 2016 verscheen het eerste "Belgische" exemplaar in een aquariumspeciaalzaak in Neerglabbeek.

Verspreiding en habitat.

Cirrhilabrus isosceles is momenteel bekend van Izu-Oshima, Japan, ten zuiden van de Ryukyu Archipel (Yaeyama eilanden en Okinawa), Taiwan (Green Island) en de Filipijnen. De nieuwe soort wordt aangetroffen op een diepte variërend tussen 24 en 60 meter. Op basis van de gewoonten van andere, nauw verwante, soorten mag aangenomen worden dat ze ook in dieper water verblijven. Ze komen meestal voor in groepen van ongeveer een dozijn of meer individuen, vaak in het gezelschap van *C. lunatus*.

De prominente lancetvormige staartvin van *C. isosceles* heeft in het verleden geleid tot verwarring met *Cirrhilabrus lanceolatus*. Het zou verleidelijk zijn om de staartvinvormen te gebruiken als een fylogenetisch karakter in het classificeren van *Cirrhilabrus*, maar de genetische resultaten geven aan dat de lancetvormige staartvin van *C. isosceles* een zelfstandig geëvolueerde karakteristiek is.

Het herkennen van soorten aan de hand van de staartvin is blijkbaar een onbetrouwbare grondslag voor de fylogenetische classificaties van deze soorten.

Verzorging:

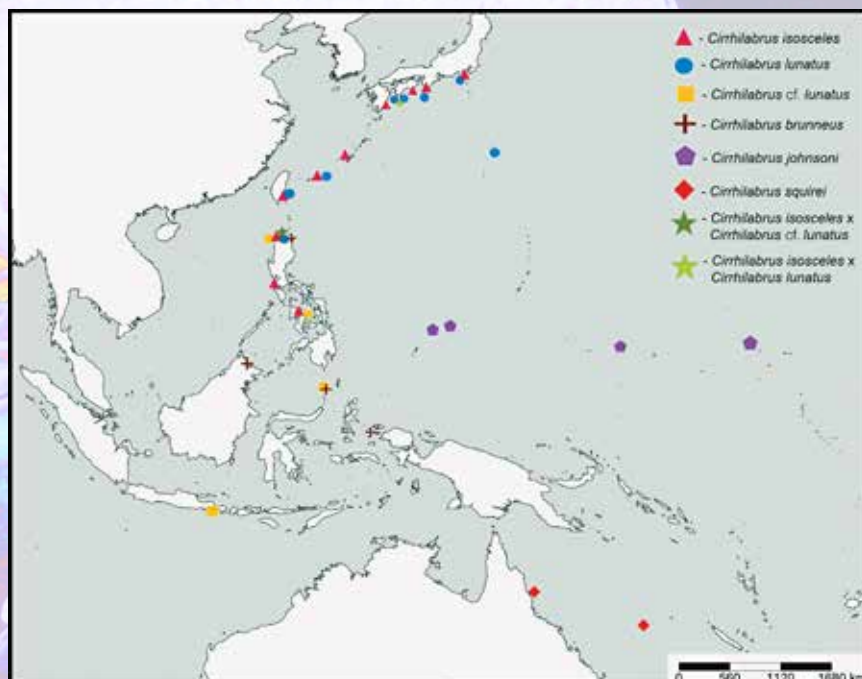
Deze soort leeft in harems op het rif, dus is het aangeraden om enkele exemplaren gelijktijdig aan te kopen, één mannetje en enkele vrouwtjes of allemaal vrouwtjes. Met nieuwe

Cirrhilabrus isosceles, bewaard ParaType, ZRC 54.775, 55,1 mm lengte, Fuga Island, Cagayan, Filipijnen (Foto: Y.K. Tea).

Boven: *Cirrhilabrus isosceles*: vers vrouwelijk paratype, KPM-NI 5682, lengte 31,0 mm, Funauki Bay, Iriomote-jima, Yaeyama-eilanden, Ryukyu Eiland. (Foto: H. Senou). Midden: beginfase, ong. 35 mm lang, aquarium exemplaar uit Fuga Island, Cagayan, Filipijnen (Foto: K. Kohen). Onder: verse terminale fase man, ong. 60 mm lang, gevangen op 50-60 m diepte, Green Island., Taiwan (Foto: B.D. Greene).

Vindplaatsen voor *Cirrhitlabrus isosceles* en andere leden van de *C. lunatus* groep. Stervormige symbolen duiden op hybride fenotypes in de Ryukyu-eilanden en de noordelijke Filipijnen.

Cirrhitlabrus lunatus, vers terminale fase mannetje, circa.70 mm, Green Island, Taiwan (Foto: Academia Sinica Digital Resources).

Cirrhitlabrus isosceles, balsend terminale fase mannetje, KPM-NR 143313, 40 m diep, Otsuki-cho, Shikoku, Japan (Foto: H. Ueno)

soorten is het wel zeldzaam om er meerdere tegelijk in de aquariumhandel te vinden en je beurs moet het natuurlijk ook aankunnen! Als je slechts één exemplaar kan bemachtigen, probeer dan een jong exemplaar te kopen en geen terminale fase man.

Hoewel veel lipvissen tijdens de nacht onder het zand slapen is dat voor veel *Cirrhitlabrus*-soorten vaak niet het geval. Je hebt bijgevolg voldoende schuilplaatsen in je aquarium nodig waartussen ze zich gedurende de nacht kunnen verstoppen. Als de rotsopbouw van je aquarium onvoldoende schuilplaatsen heeft dan kan je "onzichtbaar" achter de stenen altijd enkele pvc-buisjes leggen van een tiental centimeter lang. Ze zullen er dankbaar gebruik van maken tijdens de nacht.

Lipvissen zijn uitgesproken crustaceeën eters. Je kunt ze dus het best voeden met verrijkt (beter levend) Artemia, Mysis, kreefteneieren, Cyclops en krill. Ze gaan in het aquarium ook steeds op zoek naar de crustaceeën die op natuurlijke wijze in het aquarium voorkomen. Een "gerijpt" aquarium is bijgevolg aan te raden. Het is vaak een mooi schouwspel om enkele exemplaren te zien jagen door het zand op te woelen of door kleinere steentjes in het aquarium om te draaien.

Het *Cirrhitlabrus*-genus staat ook bekend als "springers". Een afgedekt aquarium is dus noodzakelijk.

Opgelet! Deze vissen kan ik niet aanraden aan beginnende aquariumliefhebbers. In het wild gevangen exemplaren zijn niet gemakkelijk over te wennen aan de aquariumcondities. Ze zijn ook vrij prijzig wegens het geringe aanbod en wegens de diepte waarop ze gevangen moeten worden.

Bronnen:
Journal of the Ocean Science Foundation, 2016, Volume 21.
www.wikipedia.org
Eigen ervaringen

Kleurpatronen in levende *Cirrhilabrus* soorten (terminale fase mannen in A1-D1, de eerste fase in de A2-D2).

A: *C. isosceles*, Fuga Island, Cagayan (A1 = paratype AMS I.47150-001)

B: *C. cf. lunatus*, Fuga Island, Cagayan

C: *C. squirei*, Great Barrier Reef

D: *C. lunatus*, Okinawa, Japan

Foto's A1, B1: Y.K. Thee; A2: K. Kohen; B2: B. Shutman; C1: R. Lanceley; C2: F. Walsh, D1, D2: E. Fleishauer)

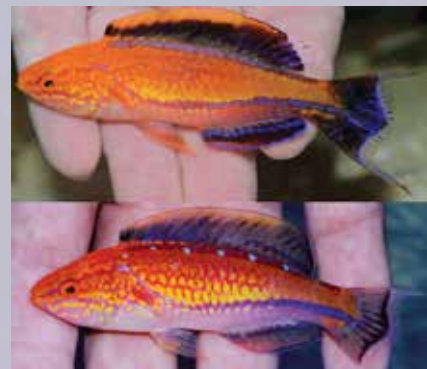

Overeenkomsten tussen baltsende *Cirrhilabrus* terminale fase mannetjes:

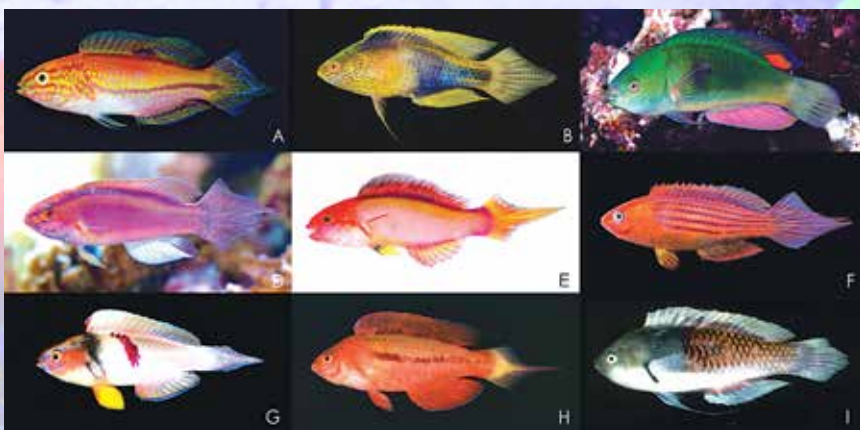
A: *C. isosceles*, Fuga Island, Cagayan; B: *C. brunneus*, uit Indonesië *C. C. johnsoni* Kwajalein, Marshall-eilanden (Foto A en B: Y.K. Tea, foto C: J. Johnson).

Waarschijnlijk een kruising tussen *Cirrhilabrus isosceles* X *lunatus*, Kochi, Japan, ongeveer 80 mm lang, (Foto "Kiss2Sea").

Mogelijke hybride *Cirrhilabrus isosceles* X *cf. lunatus*, van Fuga Islands, Filippijnen, beide ca. 60 mm, (Foto: B. Shutman).

Cirrhilabrus-soorten met lancetvormige staartvinnen: (A) *C. isosceles*; (B) *C. rhomboidalis*; (C) *C. melanomarginatus*; (D) *C. roseafascia*; (E) *C. lanceolatus*; (F) *C. earlei*; (G) *C. sanguineus*; (H) *C. blatteus*; en (I) *C. cyanopleura* (Foto's: A, C, D, & E: Y.K. Tea; B: B.D. Greene; F: B.D. Greene & R. Whitton; G: H. Tanaka; H, I: J.E. Randall)

Cirrhilabrus cf. lunatus (voor) en *C. isosceles* (achter), aquarium exemplaren van Verde Islands, Filippijnen, beiden ongeveer 60 mm. (Foto: B. Shutman).

